

zaaknummer 2013 W 1068

28 januari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. M. Jeltes, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven onder meer pastor van [naam]
parochie te [plaats] en [organisatie]pastor.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 september 2013. Op 9 oktober 2013 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 9 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Jeltes, voornoemd. Namens het Aartsbisdom is [naam], voornoemd, verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was klager aanbevolen als gesprekspartner in het kader van de procedure om als gewetensbezwaarde dienstweigeraar in aanmerking te komen. Klager wilde zich goed laten informeren en aangeklaagde was klager aanbevolen als iemand die veel ervaring had met deze procedure. Aangeklaagde was destijds, in [jaar], secretaris van [organisatie] en van [organisatie]. Na telefonisch contact tussen klager en aangeklaagde, verzocht aangeklaagde klager een brief te schrijven waarin klager zijn motieven om dienst te weigeren uiteen moest zetten. Na hieraan voldaan te hebben, werd klager uitgenodigd op het kantoor van [organisatie] in [plaats]. Klager woonde destijds in [plaats], waar hij [studie] studeerde. Eenmaal op kantoor hadden zij een kort gesprek, waarin aangeklaagde tegen klager zei dat hij hem bij nader inzien liever op de pastorie van de kerk aan de [straat] in [plaats] zag komen, omdat zo'n gesprek nogal persoonlijk zou zijn. De kantooromgeving, waarin

inderdaad een aantal andere mensen in dezelfde ruimte aan het werk was, leende zich niet voor zo'n gesprek volgens aangeklaagde. Aangeklaagde was op dat moment ook werkzaam als pastoor in de kerk aan de [straat], destijds een prestigieuze parochie, waarvan klager wist dat er belangrijke huwelijken werden voltrokken.

2.2. Een week later volgde die afspraak, om acht uur 's avonds. Nadat de huishoudster koffie had gebracht, volgde een kort gesprek over de werkzaamheden van aangeklaagde, waarbij hij klager onder andere vertelde dat hij niet lang meer bij [organisatie] en [organisatie] werkzaam zou zijn, omdat hij de eerste [organisatie]pastor zou worden en dan wekelijks op televisie zou komen. Daarna begon het gesprek over klagers motivatie als dienstweigeraar. Tot verrassing van klager vervolgde aangeklaagde het gesprek met de vraag hoe er bij klager thuis gestraft werd. Aangezien het er voor een dienstweigeraar vooral om gaat hoe hij tegenover de toepassing van geweld staat, leek klager dat wel een passende benadering van een psychologisch dieper gravend gesprek over de dienstweigeraar. Klager zette het gesprek derhalve voort. Na de beschrijving van thuissituatie van klager vertelde aangeklaagde dat het bij aangeklaagde thuis heel anders toeling: als er gestraft moest worden, kreeg hij een pak op zijn blote billen van zijn vader en daar was hij heel dankbaar voor. Hij had dat als heel intiem en warm ervaren. Aangeklaagde vond dat klager dat gemist had.

2.3. Vervolgens zei aangeklaagde dat hij klager dat nog wel eens zou laten ervaren. Aangeklaagde werd snel enthousiaster en niet veel later zei hij dat klager niet weg zou komen voor hij hem had laten ervaren hoe dat was. Klager was vooral verrast en verbaasd over deze wending en eigenlijk geloofde en begreep klager niet wat hij meemaakte. Er volgde wat discussie, waarna aangeklaagde opstond en aan klager, die nog in een stoel zat, begon te trekken. Klager kon nog steeds niet geloven dat het echt gebeurde en verweerde zich door aangeklaagde van hem af te duwen. Beiden oefenden steeds meer kracht uit, waarbij aangeklaagde duidelijk steeds meer opgewonden werd. Aangeklaagde had een rode kleur op zijn wangen en hij zei tegen klager dat hij niet weg zou komen voordat het pak slaag op de billen gebeurd was. Aangeklaagde hield klager vast en bleef hem toespreken dat hij niet wist wat hij miste. Op een bepaald moment kon klager ruiken dat aangeklaagde een zaadlozing gehad moest hebben. Uiteindelijk was er zoveel kracht uitgeoefend dat de poot van de stoel waarin klager zat, afbrak. Beiden vielen op de grond, de gebroken stoel min of meer tussen hen in. Precies tijdens deze situatie werd er op de deur geklopt. De huishoudster opende de deur en vroeg, terwijl beiden nog op de grond lagen en aanstalten maakte op te staan, of zij nog iets wilden drinken. Vervolgens zei klager dat hij naar huis ging, maar dat hij eerst nog wilde weten wat aangeklaagde van de motivatiebrief vond. "O, die is prima", zei aangeklaagde tot klagers verbazing. Achteraf begreep klager dat aangeklaagde hem kennelijk alleen met dit doel naar [straat] had laten komen, omdat hij hem ook telefonisch of op het kantoor van [organisatie] had kunnen zeggen dat de brief prima was. Ook heeft klager er nog vaak aan gedacht dat de huishoudster moet hebben geweten wat er gebeurde tijdens dergelijke afspraken van aangeklaagde en dat zij heeft staan wachten tot er zich geluiden voordeden die wezen op een noodzaak tot ingrijpen.

2.4. Het vertrouwen in 'geestelijken' zoals priesters bij klager thuis genoemd werden, is door dit incident definitief weggenomen. Klager was verward door de situatie en dat is hij nog steeds. Aangeklaagde deed immers zich voor als een deskundige, terwijl hij alleen maar een situatie wilde scheppen om zijn eigen gerief te halen. Aangeklaagde was korte tijd later inderdaad [organisatie] Pastor. Elke keer als klager zondags bij zijn ouders langs ging, stond de televisie aan en was aangeklaagde in beeld. Klagers ouders hadden grote waardering voor hem. Om hun vertrouwen niet te beschadigen, heeft klager hen nooit verteld over dit incident. Klager stelt dat hij niet exact weet wat de emotionele gevolgen van het incident zijn, behalve zijn definitieve verlies van vertrouwen in geestelijken, van welke oriëntatie ook. Klager is

[beroep] en is van mening dat het moeilijk is om zonder twijfel één oorzaak aan te wijzen voor wat later in het leven als ingewikkeld wordt ervaren. Hij betreurt zijn verlies van vertrouwen en denkt dat zijn leven rijker had kunnen zijn als hij dat vertrouwen had kunnen behouden. Andere zaken, zoals moeite met intimiteit en vragen om intimiteit, zullen zeker te maken hebben met bovenstaand incident, maar zullen daar waarschijnlijk niet uitsluitend door veroorzaakt zijn. Klager is zelf als [beroep] ook een 'raadsman', zoals aangeklaagde was. Hij heeft zich voorgenomen dit geheel anders te doen dan aangeklaagde. Het is echter niet goed mogelijk een onderscheid te maken tussen professioneel en persoonlijk, zodat de persoonlijke levenssfeer waarschijnlijk ook door dit besluit is beïnvloed.

2.5. Klager verzoekt de klacht gegrond te verklaren en aangezien aangeklaagde is overleden en maatregelen tegen hem niet meer mogelijk zijn, verzoekt klager dat het advies zich richt op erkenning door het Aartsbisdom Utrecht van het leed dat hem is aangedaan, evenals op financiële compensatie. Daarnaast vraagt klager de Klachtencommissie om maatregelen te adviseren tegen de verantwoordelijke(n) en maatregelen ter voorkoming van misbruik in de toekomst in het advies te betrekken.

3. De reactie

[Naam], Hoofd Bureau Officialaat van het Aartsbisdom Utrecht, heeft in zijn reactie vermeld dat aangeklaagde van [datum] tot [datum] pastor van de [naam]parochie te [plaats] en omroepastor was. In [maand] [jaar] trad aangeklaagde af als algemeen secretaris van [organisatie] vanwege klachten van seksueel misbruik. Gelet op het feit dat de door klager omschreven gebeurtenissen zich 39 jaar geleden afspeelden, is het niet eenvoudig hieromtrent nadere informatie te vergaren. Uit de door klager genoemde steunbewijzen – (gegronde) klachten van andere klagers jegens aangeklaagde – moet echter geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn. [Naam] heeft zowel in zijn reactie als ook ter zitting aan klager zijn spijt betuigd en zijn oprechte verontschuldigingen aangeboden voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna veertig jaar verstreken sedert het feit dat klager aangeklaagde verwijt zich heeft afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst, heeft plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde klager tegen zich aan heeft gedrukt en gehouden, net zolang totdat aangeklaagde een zaadlozing kreeg. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn klacht heeft beschreven en ter zitting heeft

toegelicht. Daarnaast zijn ook de klachten tegen aangeklaagde met zaaknummers 2012 T678 en 1996 T 009 gegrond verklaard. Daar komt bij dat er toestemmingsverklaringen steunbewijs van [naam] en [naam] in het dossier zitten. Tussen de verklaringen van de verschillende klagers en onderhavige klacht zijn meerdere opvallende overeenkomsten, waaronder de manier waarop aangeklaagde te werk ging. Maar ook heeft [naam], mede op grond van klachten van anderen die tegen aangeklaagde zijn ingediend, het door klager gestelde misbruik ter zitting erkend.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was als pastor en vertrouwenspersoon voor gewetensbezwaarde dienstweigeraars juist iemand waarin klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door zowel in zijn inhoudelijke reactie als ook ter zitting namens het Aartsbisdom Utrecht het leed van klager te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 januari 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, F.J.M. Walstock en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.